

## 195. Hetyefő határa

(Veszprém megye) U, B, Ró, Kö

Szennyvízhálózat fejlesztéséhez kapcsolódó terepbejárást végeztünk Sümeg ÉNy-i részén és a tőle ÉNy-ra fekvő települések területén. A tervezett nyomvonal csak kisebb része volt bejárható, nagyobb része gabonaföldeken haladt át, amelyek területét az aratás előtt nem tudtuk átvizsgálni. Terepi megfigyelésre egyedül a kukoricával bevetett mezőgazdasági területek voltak alkalmasak. A belterületeken, beépített környezetben futó részeken is csak néhány esetben, a házak között és az utcák mentén fekvő kisebb-nagyobb kukoricásokban lehetett hagyományos terepbejárást folytatni. Összesen 16 új lelőhelyet azonosítottunk.

Hetyefő DNy-i szélén, a DNy felől érkező patak D-i partján húzódó alacsony dombon található a *KÖH 8074 lelőhely (MRT 3. k. 20/2 lh.)*. A terepbejáráskor intenzív mennyiségben talált neolit, bronzkori, római kori és középkori edénytöredékek egészen a lakóházakig előfordultak, ez alapján a lelőhely a település D-i részén folytatódik. Hetyefő D-i részén, a Majorsági-dombon a középkori lelőhely K-i szélén újkőkori és bronzkori kerámiatöredékeket is találtunk (*Majorsági-domb, KÖH 22758*). A lelőhely feltehetően jóval nagyobb területet foglal el a Vörös-víz által három irányból körülvevett dombon. Hetyefőtől Ny-ra, a Zalaerdődre vezető út mentén a temetőtől DK-re és DNy-ra két új lelőhelyet azonosítottunk: *Temetőtől DK-re, KÖH 75607* (őskor, középkor; nagysága 160×90 m) és *Temetőtől DNy-ra, KÖH 75609* (őskor, római kor, középkor; nagysága 140×100 m).

Munkatárs: Koller Melinda régész.

KOVÁCS FERENC

## 196. Hidvégardó, Tornai út

(KÖH 76227)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Á, Kk, Kú

2010. szeptember 6. és október 1. között régészeti megfigyelést végeztünk Hidvégardó belterületén, a község csatornázásának kivitelezési munkáinál. A megfigyelés alkalmával új régészeti lelőhely került elő, melynek jelenségei az Árpád-korból és a középkorból (13–15. sz.), valamint a kora újkorból(?) származnak: gödrök, földbe mélyített házak, kemencék. Összesen 45 objektumot dokumentáltunk, melyek metszetéről szöveges, fotó- és rajzdokumentáció készült. Kibontásukra nem nyílt lehetőség, mivel a templom Ny-i oldalán futó vezeték árkat a jelenlegi közútba vágták; a templom K-i oldalán pedig egyes részeken hasonló volt a helyzet, míg a többi területen a homokos altalaj omlékonysága, vagy a párhuzamosan futó közművezetékek tették lehetetlenné a rábontást.

A templom Ny-i oldalán a Tornai út 72. és 84. számok közötti vezetékszakszt, míg a K-i oldalon a 41. és 79. számok közötti területet tudtuk megvizsgálni. A lelőhely D-i szélét a páros oldalon a Tornai út 84., míg a páratlan oldalon a Tornai út 73. sz. porták előtt

figyeltük meg. A lelőhely É-i széle bizonytalan, és az elkerített porták miatt a lelőhely K–Ny-i kiterjedését sem sikerült megállapítani.

Munkatárs: Hajdú István.

CSENGERI PIROSKA

## 197. Himesháza, Kis-himes

(KÖH 74665)

(Baranya megye) U, A

2010. július 19. és augusztus 3. között elvégeztük a HT-154 jelű lelőhelyen a Horvát Tranzit gázvezeték-fektetés földmunkáinak megfigyelését. A humuszréteg gépi eltávolítása során több régészeti objektumot azonosítottunk, ezért a további munkavégzést a nyomvonal 148+620 és 148+978 km-szelvényei között leállítottuk. A gázvezeték nyomvonala 1543 m<sup>2</sup>-t érintett, a nyesett területből régészetileg pozitív 877 m<sup>2</sup> volt.

A lelőhely a Geresdlak–Himesháza útszakasz mellett Ny-ra található. A nyesett felszínen szabályos rendszerben jelentkeztek a sírfoltok, összesen 17. A sírok nagy része rabolt, vagy melléklet nélküli volt, de több üres sírgödör is előfordult. A rítus alapján a temetőrészletet avar korinak gondoljuk. A temetőn kívül egy rövid üres szakasz után kisebb gödör csoportok jelentkeztek, amelyek azonban szegényes leletanyaguk alapján őskorinak határozhatók meg.

Munkatársak: Orbán Gábor, Bósz Attila, Simó Attila, Birkás Péter, Zsubori István.

LIGNER JÁCINT

## 198. Hort, Szekeres-dűlő

(KÖH 76719)

(Heves megye) Ő, Kö, Kú

2010 májusában terepbejárásokat végeztünk tervezett települési szilárdhulladék lerakók rekultivációját megelőzően. A lerakók területét természetesen minden esetben kommunális hulladék fedte. Több esetben a telepek környezete is tartósan elfedett (erdő, beépítettség) volt, viszont a legtöbb szeméttelép környezetében el lehetett végezni az értékelést.

Hort területén egy új lelőhelyet lokalizáltunk őskori és középkori–kora újkori felszíni leletanyaggal.

REMÉNYI LÁSZLÓ

## 199. Hódmezővásárhely-Batida, IX. homokbánya

(KÖH 55301)

(Csongrád megye) U

2010. április 17–18-án megelőző feltárást végeztünk a homokbánya kibővített területének egy részén, mely Batida DNy-i szélén található, a Hódmezővásárhelyről Maroslelére vezető betonúttól kb. 0,5 km-re Ny-ra, az egykori Pogány-értől (Mátyáshalmi-csatorna) DK-re kb. 1 km-re. Területe kb. 14 hektár. A megelőző feltárást célja a bánya kibővített területén 2009-ben végzett régészeti

megfigyelés során előkerült régészeti objektumok feltárása volt. A lelőhely egy a Pogány-érre merőlegesen húzódó, ÉK-DNy-i irányú, egykori ártéri szigeten található, a Hódmezővásárhely-Kingéc V. számú, szintén neolitikus lelőhelytől kb. 800 m-re K-re.

A megelőző feltárás során a bánya ÉK-i részén egy neolitikus település részlete került elő földbe mélyített gödrökkel és cölöplyukakkal, amelyek egy földfelszínen álló épülethez tartozhattak. Összesen 8 objektumot bontottunk ki. Az 1-4. objektumok betöltéséből őskori kerámiatöredékek, állatcsont és patics került elő, az 5-8. objektumok nem tartalmaztak leletanyagot. Az altalaj a teljes területen sárgásbarna, agyagos volt.

A megelőző feltárással bebizonyosodott, hogy a felszíni leletek alapján körvonalazott lelőhely D-i és DNy-i irányban is tovább húzódik, így a lelőhely DNy-i része a bánya kibővített területének ÉK-i területére esik.

CSÁNYI VIKTOR

#### 200. Hódmezővásárhely, Mucsi-tanya (KÖH 73001)

(Csongrád megye) Sza, Á

A hódmezővásárhelyi Ipari Park 015/8-10 hrsz. ingatlanokat érintő infrastrukturális fejlesztések kapcsán 2010. március 1-jén végeztünk terepbejárást az érintett 97016 m<sup>2</sup> nagyságú területen. A beruházás keretében iparvágány kiépítését, útépítést, valamint humuszmentesítést végeztek. A vizsgált rész külterületen, Hódmezővásárhelytől DK-re, a makói úttól Ny-ra, az egykori Marx Tsz-szel szemközt található. A terület jelenleg szántó. A bejárás időpontjában a vizsgált térség DNy-i része belvív alatt állt, így összességében a beruházási területnek ~70 %-a bizonyult terepi vizsgálatra alkalmasnak. A lelőhely-felderítés eredményei emiatt részlegesnek tekinthetők, ugyanakkor a geomorfológiai jellemzők alapján kevésbé valószínű – bár nem zárható ki – a jelenleg vízzel fedett területek régészeti érintettsége.

A terepbejárás alkalmával egy szarmata és Árpád-kori leletanyaggal jellemzett felszíni telepnyomot (Mucsi-tanya I.) lokalizáltunk és egy szintén szarmata kori szórványt találtunk (Mucsi-tanya II.) .

Munkatársak: Kovács Sándor, Rózsa Gábor, Alács Attila technikusok.

PARDITKA GYÖRGYI

#### 201. Hódmezővásárhely határa

(Csongrád megye) Ő, B, Sza, A?, Ge, Á, Kk, Kú

A Nabucco gázvezeték Csongrád és Bács-Kiskun megyét érintő nyomvonalszakaszára készítendő örökségvédelmi hatástanulmányhoz kapcsolódó terepbejárásokat 2009. december 7. és 2010. május 25. között végeztük. A beruházás a két megye területén áthaladva összesen 23 település közigazgatási területén valósul majd meg, a tervezett 177 km hosszú nyomvonal mindkét oldalát 100-100 m szélességben vizsgáltuk. A terepi felderítés

időpontjában a külterületi szakasz meghatározó részét (kb. 21 %-át) már sűrű vetés borította, nagyjából hasonló arányban (kb. 19%) fordult elő erdő, rét, legelő, ill. gazzal fedett terület, melyeken szintén nem lehetett terepi kutatást végezni. Összességében a külterületi szakasznak mindössze 60%-a bizonyult terepbejárásra alkalmasnak.

A Hódmezővásárhely külterületén végzett munka során 9, korábbi már ismert lelőhelyet érintettünk. Több esetben tapasztaltuk a korábban külön kezelt lelőhelyek összefüggését, javasoltuk a nyilvántartásban történő összevonásukat. Tíz új lelőhelyet is találtunk: *Sági-tanya* (KÖH 74423); *Marx Tsz II.* (74427); *Szántó-tanya* (74429); *Közép-hegyes, Nánai-tanya* (74431); *Tóth B.-tanya* (74433); *Kiss S.-tanya II. és III.* (74435, 74437); *Kelenfi-tanya* (74439); *Barattyos-majortól DNy-ra* (74441); *Mártély-tanya* (74443). A terepbejárás során őskori, késő bronzkori, szarmata, népvándorlás kori (avar?), gepida, Árpád-kori, késő középkori és kora újkorai leleteket gyűjtöttünk.

Munkatársak: Sóskuti Kornél régész; Weisz Attila geodéta; Molnár Zsolt, Császi Dávid geodéziai asszisztensek; Alács Attila, Kulcsár Kornél, Bognár Margit, Rózsa Gábor, Kovács Sándor, Kulcsár Zoltán, Kulcsár Zoltánné technikusok; Kovács Zsófia archeozoológus.

PARDITKA GYÖRGYI

#### 202. Hőgyész, Fő utca–Zrínyi utca–Erdélyi utca (KÖH 76439)

(Tolna megye) Kö, Ú

Hőgyész középkori templomát a 18. században betelepült németek felújítva 1799-ig használták, a 19. század első éveiben bontották el. Az épület a régi ábrázolások szerint a Fő utca (a 65. sz. főút) elején ma is álló, emeletes, régi községháza mögött, vagy annak helyén feküdt. Stefán György hőgyézi helytörténésztől 2010. december 28-án megtudtam, hogy az épület előtti útszakaszon kb. 10 éve, gázvezeték építéskor kötésben lévő téglákat bolygattak meg, továbbá, hogy a Fő utca, a Zrínyi utca és az Erdélyi utcák által bezárt részen több helyen is kerültek elő már kertművelés és közműfektetés során embercsontok, koponyák. Mivel Hőgyész mai temetőjét csak az 1810-es években nyitották meg, így a fenti temetkezések részben bizonyosan újkorai sírok, de a régi ábrázolások szerint a középkori templom és a templom körüli temető is kétségtelenül a régi községháza mögött D, DNy felé húzódó dombon kereshető.

K. NÉMETH ANDRÁS

#### 203. Ibrány, Rozmaring utca 84.

(KÖH 51572)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Kö

2010. november 17-én és 22-én leletmentést végeztünk a címben jelzett területen, mert bejelentés érkezett a múzeumba, miszerint a telken árokásás közben egy kemence került elő. A helyszínen azt tapasztaltuk,